



KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.7.2007

KOM(2007) 374 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Přezkum průmyslové politiky v polovině období
Příspěvek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost**

{SEK(2007) 917}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Ekonomická situace a výzvy	3
3.	Vymezení pracovního programu v oblasti průmyslové politiky	5
3.1.	Hodnocení pokroku a současná situace.....	5
3.2.	Plánování do budoucna	6
3.3.	Další rozvoj probíhající práce a reakce na nové výzvy.....	7
3.3.1.	Horizontální iniciativy	7
3.3.2.	Odvětvové iniciativy	12
4.	Závěry	14

1. Úvod

Ve svém sdělení z roku 2005¹ Komise poprvé stanovila integrovaný přístup k průmyslové politice, založený na konkrétním pracovním programu horizontálních a odvětvových iniciativ. Tato politika, která je důležitým pilířem Lisabonské strategie, je zakotvena v úsilí EU o zajištění dobře fungujícího vnitřního trhu² a také otevřených a konkurenceschopných trhů v celosvětovém měřítku a ve snaze reagovat na environmentální výzvy. Rada³ i Evropský parlament⁴ tento přístup podpořily a požádaly Komisi, aby provedla tyto politické iniciativy a předložila v roce 2007 přezkum dosaženého pokroku spolu s novými iniciativami.

Účel tohoto sdělení je trojí:

- zaprvé – popsat současnou ekonomickou situaci průmyslu EU a určit hlavní výzvy, kterým momentálně čelí;
- zadruhé – zhodnotit pokrok dosažený v rámci horizontálních a odvětvových opatření, stanovených ve sdělení Komise o průmyslové politice z roku 2005.
- zatřetí – berouc v úvahu současně číselné údaje a výzvy, stejně jako dosažený pokrok, stanovit opatření pro období let 2007–2009.

Hlavní úlohou průmyslové politiky na úrovni EU je aktivně vytvářet správné rámcové podmínky pro rozvoj podniků a inovace, aby byla EU atraktivní pro investice a vytváření pracovních míst v průmyslu, a přitom brát v úvahu, že většinu podniků tvoří malé a střední podniky.

Účinná a fungující průmyslová politika v EU musí být založena na jednotném a koordinovaném úsilí na vnitrostátní i evropské úrovni, jak stanoví článek 157 Smlouvy o ES. Mnohé prvky, jež mají zásadní dopad na konkurenceschopnost evropského průmyslu, se stanovují na vnitrostátní úrovni. Důležité výzvy, jakými jsou vytvoření otevřeného a konkurenceschopného jednotného trhu, ale také reakce průmyslové politiky na strategický plán týkající se energie nebo změny klimatu, však nelze řešit pouze na vnitrostátní úrovni a proto je třeba jednat také na úrovni evropské.

2. EKONOMICKÁ SITUACE A VÝZVY

Ačkoliv se situace v jednotlivých odvětvích liší⁵, je průmysl celkově zdravý a dynamický a přispívá velkou měrou k růstu a zaměstnanosti ve Společenství. Průmysl nadále zůstává důležitou hnací silou evropské ekonomiky⁶. Přímou tvoří přibližně pětinu produktu Společenství a v průměru během posledních dvou let rostl o 2,6 %. Je naprosto zásadní pro inovaci, odpovídá za 81 % výdajů soukromého sektoru na výzkum a vývoj a poskytuje

¹ KOM(2005) 474

² V současnosti probíhá ucelený přezkum vnitřního trhu.

³ Rada ve složení pro konkurenceschopnost ze dne 29.–30. května 2006 a Rada ve složení pro konkurenceschopnost ze dne 21.–22. května 2007.

⁴ Usnesení o průmyslové politice ze dne 5. července 2006.

⁵ Průmyslová struktura EU (generální ředitelství pro podnikání a průmysl, 2007).

⁶ Podrobné informace naleznete v pracovním dokumentu útvarů Komise SEK(2007)917, který je připojen k tomuto sdělení.

narůstající počet vysoce kvalifikovaných pracovních míst, proto hraje hlavní úlohu při přeměně Evropy na znalostní ekonomiku. V posledních třech letech byla zaměstnanost v průmyslu po téměř 5% poklesu v letech 2000 a 2004⁷ relativně stálá. Průmysl nepřímo ovlivňuje dynamiku mnoha odvětví služeb, čímž významně přispívá k růstu zaměstnanosti. V řadě průmyslových odvětví, jako jsou například informační a komunikační technologie (IKT), elektrotechnika a strojírenství, došlo k dlouhodobému a stabilnímu růstu přidané hodnoty, jež v posledních letech ještě nabral na rychlosti⁸. V roce 2006 se rovněž podařilo přilákat do Společenství více přímých zahraničních investic, které vzrostly o 42 % ve srovnání s 35% zvýšením přímých investic EU v zahraničí⁹.

Zatímco průmyslu se v současné době daří dobře a plně využívá příznivého hospodářského cyklu, lze očekávat, že globalizace, technologický pokrok a environmentální výzvy se v nadcházejících letech zintenzivní.

EU podávala dobrý výkon, pokud jde o obchod se zbožím, kde se podíl jejího vývozu na světovém obchodu stabilizoval přibližně na 15 %. Nicméně **globalizace** se již netýká výhradně obchodu se zbožím. Vzhledem k tomu, že IKT, organizační inovace a rostoucí základna kvalifikované pracovní síly v Indii a Číně umožňují společně rozdělovat dodavatelské řetězce a zadávat vstupy a činnosti na úrovni meziproduktů vnějším dodavatelům, rozšiřuje se v poslední době škála činností, se kterými společnosti obchodují a které zadávají v rámci outsourcingu. Konkurenční výhoda v tomto proměnlivém prostředí spočívá v optimalizaci celosvětového dodavatelského řetězce. Pokud tyto společnosti dělají, pak potřebují mít pod kontrolou důležité články tohoto dodavatelského řetězce, jako jsou inovace a výrobky „šité na míru“, což se někdy děje prostřednictvím uskupení, která ukotví inovativní kapacitu v Evropě. Společnosti také v čím dál větší míře poskytují integrovaná řešení, sestávající z balíčků služeb a výrobních činností.

Rychlý **pokrok ve vědě a technologii** vytváří příležitosti pro výrobce přizpůsobit si a využívat nové technické možnosti. Výroba v EU se nicméně i nadále specializuje na odvětví se střední technologickou náročností a dosud nevyužila výhody rychlého růstu určitých technologicky vysoce vyspělých odvětví, ani potenciálu zavádění informačních a komunikačních technologií. Rozsáhlý systém právních předpisů vztahující se na výrobky na určitých trzích brzdí nezbytné zdokonalování průmyslu. Normy, práva k duševnímu vlastnictví a postupy při zadávání zakázek by také měly více podporovat inovativní průmyslová odvětví. Zatímco zlepšování poptávky je důležité pro inovativní kapacitu průmyslu, některá průmyslová odvětví brzdí nepříznivé tržní struktury. To, že neexistuje velký sjednocený obranný trh brání tomuto odvětví dosáhnout svého plného inovativního a ekonomického potenciálu. To do určité míry platí také pro léčivé přípravky.

⁷ Eurostat: zjišťování o pracovních silách.

⁸ Průmyslová struktura EU (generální ředitelství pro podnikání a průmysl, 2007): Průměrná roční míra růstu IKT dosáhla v letech 1995–2006 6 %, ale zvýšila se na 10 % v období 2004–2006. Srovnatelné číselné údaje pro elektrotechniku a strojírenství byly 2 % a 5 %.

⁹ Tisková zpráva Eurostatu č. 70/2007 ze dne 24. května 2007.

EU si stanovila ambiciózní cíle v oblasti životního prostředí – **zvýšit energetickou účinnost a snížit emise skleníkových plynů** do roku 2020 přinejmenším o 20 % a podporovat obnovitelné zdroje energie¹⁰. Evropský průmysl dosud dosáhl významných pokroků při zlepšování své energetické účinnosti. Má také všechny předpoklady, aby se chopil příležitostí, jaké představuje vznikající environmentální průmysl. Environmentální průmyslová odvětví v Evropě jsou z globálního hlediska v přední linii se svými technologiemi, které vytvářejí obrat přibližně 2,2 % HDP Evropské unie a zaměstnávají 3,4 miliony lidí. Avšak k překonání regulačních a dalších překážek, které mohou bránit plnému využití nových tržních možností, bude zapotřebí celá řada politických nástrojů, včetně těch orientovaných tržně, a rovněž množství dobře navržených právních předpisů. Při realizaci těchto politických nástrojů se musí patřičně uvážit konkurenceschopnost těch energeticky náročných odvětví, která jsou vystavena mezinárodní konkurenci.

3. VYMEZENÍ PRACOVNÍHO PROGRAMU V OBLASTI PRŮMYSLOVÉ POLITIKY

3.1. Hodnocení pokroku a současná situace

Sdělení z roku 2005 vyhlásilo řadu horizontálních a odvětvových iniciativ - v rámci většiny z nich již bylo dosaženo solidního pokroku¹¹. Ve všech případech hrály důležitou úlohu konzultace.

Iniciativy, jejichž výsledky se již projevily, měly příznivý dopad na vývoj politiky. Napomohly svést dohromady, často prostřednictvím skupin na vysoké úrovni, široké spektrum zúčastněných subjektů odpovědných za různé oblasti politik, jež tvoří rámec pro činnost průmyslu, dosáhnout dohody o klíkových otázkách a nalézt cestu vpřed.

- To platí zejména pro skupinu na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost, energetiku a životní prostředí, která napomohla propojení těchto tří různých oblastí politik a významně přispěla např. k diskusi během přípravy balíčku Komise pro energii a změnu klimatu a rovněž k vývoji udržitelné průmyslové politiky.
- Platí to také pro iniciativu CARS21, jejíž doporučení se stala základem pro sdělení Komise o rámci právní úpravy pro automobilový průmysl a vedla k důležitým návrhům právních předpisů, např. o rozšíření úplného evropského systému schvalování typu celých vozidel a o zjednodušení.
- Skupina na vysoké úrovni pro textilní výrobky zásadně napomohla určit priority politiky a na praktické úrovni ustavila širokou platformu pro výzkum a rozvoj, zahrnující celé odvětví.
- Iniciativa EnginEurope zaměřená na strojírenství a pracovní skupina pro konkurenceschopnost IKT předložily zprávy, které napomohly utvářet naši průmyslovou politiku.

¹⁰ Sdělení Komise „Energetická politika pro Evropu“ KOM(2007) 1 stanoví kvantitativní cíle.

¹¹ Veškeré podrobnosti o dosaženém pokroku najdete v dokumentu SEC(2007)917.

- Skupina na vysoké úrovni LeaderSHIP 2015 přišla s celou řadou doporučení, která napomohla přeměnit evropský námořní průmysl, jehož provozní činnost byla silně závislá na státních podporách, v pulzující a konkurenceschopné průmyslové odvětví, jehož loděnice čerpají podporu pouze v oblasti inovace, přičemž výše podpory je uzpůsobena tak, aby odrážela a odměňovala inteligentní riskování a posílila technologickou převahu.
- Další skupiny, jejichž práce stále probíhá, jako například fórum pro léčivé přípravky a fórum pro obranný průmysl, předložily částečné výsledky. Brzy začne pracovat skupina na vysoké úrovni pro chemické látky.
- Iniciativy týkající se práv k duševnímu vlastnictví a odborných dovedností¹² ukázaly, že tyto politiky jsou zásadními složkami strategie směřující k průmyslové konkurenceschopnosti. První z nich vedla k řadě akcí, včetně akční strategie EU a USA pro vymahatelnost práv duševního vlastnictví a boj proti padělání a rovněž k jednáním o právech duševního vlastnictví s prioritními zeměmi, jichž se vymáhání práv k duševnímu vlastnictví týká. Druhá řeší prostřednictvím celé řady činností nedostatek kvalifikovaných sil a nesoulad mezi nabídkou a poptávkou v průmyslu.

Ke zlepšení konkurenceschopnosti průmyslu rovněž přispěla politika soudržnosti. V souladu se strategickými obecnými zásadami Společenství pro soudržnost 2007–2013 členské státy zaměřují investice Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu na oblasti těsně spjaté s agendou růstu a zaměstnanosti, zejména na zvyšování kvality lidského kapitálu, na výzkum, inovace, podnikání a podporu malým a středním podnikům.

Komise dále vypracovala plnohodnotnou strategii¹³ týkající se vnější konkurenceschopnosti průmyslu EU, aby využilo přínosů globalizace a zajistilo příznivější mezinárodní prostředí pro evropské podniky.

Většina horizontálních a odvětvových iniciativ popsaných ve sdělení z roku 2005 jsou dlouhodobé projekty, které budou v období 2007–2009 pokračovat.

Celkově lze říci, že ekonomický vývoj v poslední době, stejně jako zkušenosti a zpětná vazba ohledně klíčových pilířů průmyslové politiky z roku 2005 ukazují, že tuto politiku není třeba zásadně měnit.

3.2. Plánování do budoucna

V reakci na nové výzvy z poslední doby hodlá Komise na základě hodnocení současné situace s ohledem na výsledky z roku 2005 posílit některé probíhající iniciativy a několik nových zahájit jako odpověď na výzvy z poslední doby.

V příloze 1 je uveden podrobný přehled horizontálních a odvětvových iniciativ s vyznačenými nejvyššími prioritami pro každé odvětví. Zavedení iniciativ bude v případě potřeby předcházet hodnocení dopadů. Uvedený přehled je aktualizací přehledu zveřejněného ve sdělení 2005, jenž stavěl na obsáhlých konzultacích členských států a zúčastněných subjektů.

¹² Komise zvažuje představení svých názorů ohledně e-dovedností v roce 2007.

¹³ KOM(2006)567 "Globální Evropa: konkurenceschopnost na světovém trhu".

Politické akce podporující konkurenceschopnost průmyslu probíhají zčásti na úrovni Společenství a zčásti na úrovni členských států, avšak spojení mezi průmyslovou politikou EU a vnitrostátními politickými akcemi je stále slabé. Obnovená Lisabonská strategie poskytuje dobrou příležitost k posílení těchto interakcí, zejména proto, že integrované zásady přijaté Radou zahrnují rovněž zásady ohledně průmyslové politiky. Členské státy by měly ve svých každoročních zprávách o pokroku referovat o těch politických akcích, které se vztahují ke konkurenceschopnosti průmyslu a jsou spojeny s klíčovými výzvami, kterým jednotlivé členské státy čelí. Komise bude na některých vybraných otázkách pracovat společně s členskými státy, aby byly nalezeny osvědčené postupy a mohly se šířit. To rovněž umožní Komisi lépe integrovat vnitrostátní rozměry tvorby politik v horizontálních a odvětvových iniciativách oznámených v tomto sdělení.

3.3. Další rozvoj probíhající práce a reakce na nové výzvy

Ačkoliv se celková koncepce průmyslové politiky z roku 2005 stále jeví jako vhodná, určité výzvy stále existují a některé dokonce nabyly na významu. Globalizace, technologické a klimatické změny společně vytvářejí konkurenční tlak na přizpůsobení naší ekonomiky: je to proces, který vede k rozmístění zdrojů tam, kde vytvářejí největší přidanou hodnotu.

3.3.1. Horizontální iniciativy

1. **Zjednodušení a zlepšení právního prostředí a snížení administrativní zátěže podniků** zůstane hlavní prioritou Komise, stejně jako potřeba zajistit takovou právní úpravu, aby podporovala „eko-inovace“ a udržitelné spotřební a výrobní vzorce. Úsilí Komise se v budoucnosti ještě zintenzivní a zvláštní pozornost bude věnována oblastem jako je stavebnictví, obchodní statistika, zdraví a bezpečnost, zaměstnanecké vztahy, doprava a fiskální otázky / DPH. Komise je rovněž odhodlána pokračovat v měření administrativních nákladů a snižování administrativní zátěže.

*Konkrétním příkladem toho, jak lze shora uvedené aplikovat v určitém odvětví, jsou další opatření v rámci iniciativy CARS21, kde bude Komise usilovat o **zjednodušení právního prostředí pro automobilový průmysl** prostřednictvím neustálého uplatňování principů zlepšování právní úpravy. Hlavními prioritami Komise jsou: počínaje rokem 2007, nahrazování řady směrnic ES mezinárodními právními předpisy; v určitých oblastech zavedení vlastního nebo virtuálního testování; vyvíjení právních předpisů k dosažení ambiciózních norem pro emise, včetně dosažení emisního limitu 120g/km CO₂ do roku 2012 prostřednictvím integrovaného přístupu¹⁴; zavedení konstrukčních zlepšení motorových vozidel z hlediska jejich bezpečnosti, jako je například zavedení elektronické kontroly stability (2008).*

¹⁴ KOM(2007) 22

Tento přístup může být příkladem pro ostatní odvětví a má zvláštní význam pro malé a střední podniky. Díky jejich pružnější struktuře a přirozené schopnosti interakce s prostředím mají malé a střední podniky schopnost poskytovat inovativní řešení a přetvářet výzvy v obchodní příležitosti. Tvoří rovněž základní součást obchodních uskupení uvedených níže. Zároveň jsou malé a střední podniky hůře schopny si poradit s právními předpisy a administrativní zátěží, často představující náklady, které nejsou úměrné velikosti podniku. A jsou také poměrně více postiženy veškerými opatřeními, která vyžadují fixní investice, jako jsou například opatření spojená se zavedením náročnějších environmentálních norem pro výrobní postupy nebo konečné výrobky.

2. Další řada horizontálních iniciativ staví na faktu, že inovace a reagování na rychle se vyvíjející technologie nelze stimulovat pouze vytvářením právního rámce. Finanční programy Společenství¹⁵, spolu se stávajícími a plánovanými evropskými technologickými platformami a společnými technologickými iniciativami budují otevřená partnerství a podporují inovace – je však zapotřebí aktivně reagovat i jinými formami.

Úspěšná inovace s celosvětovým dosahem vytváří řadu konkurenčních výhod pro „**rozhodující trh**“, jako například rychlejší návratnost investic, a tím i vyšší pobídky pro další soukromé investice do výzkumu a vývoje; výhody pro výzkum, vývoj a výrobní zařízení vyplývající z polohy; zvýšení produktivity a vývozu či růstu a zaměstnanosti.

*Cílem **iniciativy rozhodujících trhů** je přispět k plnému využití tržního potenciálu pro inovativní výrobky a služby odstraněním překážek bránících rozvoji nových trhů prostřednictvím prozíravého, sladěného a soustředěného zaměření regulačních a dalších politických nástrojů, aby bylo umožněno nejrůznějším technologickým a obchodně-inovativním modelům rychle uspokojovat poptávku s globální perspektivou. Příslušnými nástroji pak budou právní a regulační rámec podporující mechanismy otevřené inovace, normy, praxe zadávání veřejných zakázek, ochrana duševního vlastnictví či dostupnost rizikového kapitálu pro podnikání. Komise připraví na sklonku roku politický dokument, kde navrhne provedení koncepce rozhodujících trhů.*

3. Dalším prostředkem, jak zrychlit proces inovace, navrženým v dokumentu z Lahti¹⁶, je používání **norem**, které nejenže usnadňují inovativním produktům, službám a postupům přístup na trhy, ale také působí jako mechanismus rozšiřování značné části znalostí vytvořených v rámci výzkumu a vývoje. Navíc tím, že zajišťují jednotnou kvalitu a bezpečnost nových výrobků a dodávaných služeb, podporují normy udržitelné vzorce spotřeby s většími výnosy z růstu a důvěru zákazníků.

*Cílem iniciativy týkající se **norem** bude usnadnit výsledkům výzkumu a vývoje jejich cestu na trh a podpořit například přijímání nových nízkouhlíkových či energeticky účinných technologií. Rychlost energetických změn a sbližování technologií vyžaduje, aby evropské normalizační orgány přizpůsobily své postupy tak, aby poskytovaly příslušné produkty včas. Musí rovněž pokračovat ve vyvíjení celosvětových norem. Výhody mohou být plně využity pouze tehdy, zapojí-li do procesu stanovování norem všechny zúčastněné strany a budou-li normy také široce používány. Větší úsilí je třeba věnovat zapojení malých a středních podniků a vědecké obce. Pokud jde o tuto otázku, Komise předloží ke konci roku 2007 sdělení na téma,*

¹⁵ Sedmý rámcový program pro výzkum (FP7) a program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP).

¹⁶ KOM(2006) 589

jak může normování více přispět k inovaci, a navrhne opatření, která budou zmíněné otázky řešit.

4. Globalizace vede ke strukturální transformaci. To vyžaduje vytváření nových a silných přeshraničních vztahů a spojení. Síť spolupráce, jako například inovační střediska a uskupení zaměřená na výzkum, mohou být silným motorem hospodářského rozvoje regionů a pohánět inovaci kupředu. Ruku v ruce s tím jde potřeba větší regionální specializace ve výzkumu a technologickém vývoji v celosvětově konkurenceschopném Evropském výzkumném prostoru. Iniciativa Evropského technologického institutu dále staví na nadnárodních inovačních střediscích a uskupeních. Jejím posláním je svést dohromady nejlepší evropské subjekty v oblasti vzdělávání, výzkumu a inovací a přinést tak konkrétní řešení hlavních společenských, ekonomických a environmentálních otázek.

***Iniciativa zaměřená na uskupení** bude posuzovat, jak společné akce členských států a Komise, podporující uskupení a jejich spolupráci, mohou napomoci evropskému znalostnímu prostoru, aby se sám progresivně strukturoval jakožto výkonná síť konkurenceschopných uskupení na světové úrovni, jež podporují konkurenceschopnost průmyslu a služeb.*

5. Evropský průmysl má již nyní všechny předpoklady, aby mohl stavět na své silné pozici na trhu nových výrobků, služeb a postupů, založených na environmentálních technologiích. Evropské podniky jsou navíc čím dál více vnímavé k tomu, jak si vedou z environmentálního hlediska – je to součástí jejich podnikového přístupu ke společenské odpovědnosti.

Stavět na těchto silných stránkách a napomáhat průmyslu využít výhod vznikajících nových trhů v oblasti environmentálních technologií je záměrem předpokládané iniciativy zaměřené na **udržitelnou průmyslovou politiku**. Nejvíce energie se bude věnovat přeměně potenciálních výzev na příležitosti pro evropský průmysl, aby byla Evropa vedoucí silou transformace na nízkouhlíkovou a energeticky účinnější ekonomiku. Přispěje tak k dosažení cílů balíčku pro energii a změnu klimatu, přijatého Evropskou radou v březnu 2007.

Komise rovněž vypracuje doplňující akční plán na podporu udržitelné výroby a spotřeby v EU. Tento akční plán bude odpovědí Komise na žádost vznesenou v obnovené strategii trvale udržitelného rozvoje v EU.

Tři základní principy udržitelné průmyslové politiky, kterými se dále bude zabývat akční plán na počátku roku 2008, jsou tyto:

Podněcovat rozvoj a komerční využívání nízkouhlíkových a energeticky účinných technologií, výrobků a služeb, například podporou rozhodujících trhů a vytvářením pobídek pro pionýry v této oblasti. To si může vyžádat vhodné finanční nástroje a vývoj tržně orientovaných nástrojů, podporujících přijímání výrobků a služeb přátelských vůči životnímu prostředí – včetně úsilí lépe zahrnovat náklady na životní prostředí, aniž jsou tím dotčena pravidla státní podpory.

Vytvořit dynamický vnitřní trh: Se zřetelem k probíhajícímu přezkumu právních předpisů, které se týkají vnitřního trhu, vyvine Komise silnou politiku ohledně výrobků a odstraní překážky na vnitřním trhu. To bude zahrnovat realistické minimální požadavky, které se budou postupně zvyšovat, doplněné ve vhodných případech dobrovolnými průkopnickými normami a pobídkami, jako například označování, které budou motorem lepších výkonů. Rozšířená směrnice o elektrických spotřebičích bude svou podporou eko-designu nejvýznamnějších výrobků úhelným kamenem tohoto přístupu. Rovněž budou propagovány

systemy řízení z hlediska ochrany životního prostředí a energetické služby pro firmy a domácnosti, podporované jednoduchým a snadno použitelným rámcem

Vytváření celosvětových trhů pro nízkouhlíkové a energeticky účinné technologie, výrobky a služby: Rychlejší přijímání environmentálních technologií a norem pro udržitelnější technologie, výrobky a služby v EU může otevřít cestu vývoji mezinárodních norem, které by lépe integrovaly environmentální hlediska přijímáním přístupu zohledňujícího životní cyklus produktů. To může přinést evropským podnikům výhodu „prvního tahu“ v celosvětové konkurenci. Mezinárodní odvětvové dohody pro energeticky náročná průmyslová odvětví mají důležitý potenciál vytyčit globální referenční cíle pro účinnost energií a zdrojů a podpořit technologie, které je dodržují. Tyto odvětvové dohody, které musí dodržovat pravidla hospodářské soutěže a cíle v oblasti životního prostředí, by měly napomoci vytvoření exportních trhů pro přední evropské technologie, služby a výrobky. Je možné je doplnit mezinárodními nebo dvoustrannými dohodami o rozšiřování a využívání environmentálních technologií, podporou využívání flexibilních mechanismů Kjótského protokolu a prostřednictvím obchodní a rozvojové politiky.

6. **Energeticky náročná průmyslová odvětví** budou vyžadovat zvláštní pozornost, jak uvádí i Evropská rada¹⁷. Ke zmírnění dopadů evropských průmyslových odvětví na životní prostředí a zlepšení jejich konkurenceschopnosti jsou zapotřebí nákladově účinná opatření. Komise na podzim zveřejní politický dokument, jež stanoví možné cesty, jak nejlépe dosáhnout tohoto cíle.

7. Pro evropský průmysl je navíc klíčový **přístup k přírodním zdrojům a surovinám**. Měla by se rozpracovat opatření přispívající k zajištění udržitelného a bezpečného přístupu k nim, včetně zlepšení využívání těchto zdrojů a přístupu k domácím surovinám, otevření trhu EU pro obnovitelné suroviny, podpory vývoje průzkumných technologií a zajištění dostupnosti kvalifikovaných pracovních sil. Dvoustranné nebo mnohostranné obchodní dohody musejí navíc zabezpečit, aby třetí země podporovaly otevřené a nenarušené trhy, zajistit bezpečnost a různorodost dodávek vstupních surovin a přitom zohledňovat tematickou strategii Komise pro udržitelné využívání přírodních zdrojů. Aktivně budou podnikány další kroky pokud jde o žádost, aby Komise vypracovala soudržný politický přístup k otázce dodávek surovin pro průmysl, který bude zahrnovat veškeré příslušné vnitřní a vnější politiky Společenství, předloženou Komisi Radou ve složení pro konkurenceschopnost ze dne 21. května 2007.

Komise se bude snažit používat svou vnější energetickou politiku v mezinárodních vztazích a dialogu v oblasti obchodní, průmyslové a environmentální politiky, které případně napomůže zavádět prostřednictvím technické pomoci, aby u partnerských národů podpořila udržitelné politiky v oblasti energetiky a změny klimatu.

8. V obecnější rovině zůstávají pro výsledky průmyslu EU klíčové vnější aspekty konkurenceschopnosti a tržního úspěchu.

*Iniciativa zaměřená na **konkurenceschopnost a přístup na trhy** soustředí své úsilí a zdroje na ta odvětví a trhy, které mají největší potenciální přínos pro konkurenceschopnost. Pro Komisi bude prioritou vedení mnohostranných obchodních jednání, půjde zejména o kolo jednání o rozvoji z Dohá, bude však rovněž usilovat o uzavření nově realizovaných dvoustranných dohod o volném obchodu, pokročí ohledně transatlantické agendy se Spojenými státy a rovněž*

¹⁷ Závěry ze dne 8. a 9. května 2007.

učiní další kroky, pokud jde o partnerství s Čínou, a bude řešit necelní překážky, které v posledních letech nabyly kvůli pokračujícímu rušení cel na důležitosti. Do této oblasti spadají otázky týkající se regulace, přímých zahraničních investic, hospodářské soutěže, zadávání veřejných zakázek, bezpečnosti, ochrany práv k duševnímu vlastnictví a dalším nehmotným aktivům a boj proti padělání. Znamená to také, že odmítnutí protekcionismu na domácím trhu musí doprovázet aktivní úsilí o vytváření otevřených trhů a rovných podmínek pro obchod v zahraničí všemi dostupnými prostředky, které jsou k dispozici.

9. Konkurenceschopnost průmyslu rovněž závisí na jeho schopnosti reagovat na výzvy globalizace a technologického pokroku uskutečněním **strukturální změny**. Pro řešení důsledků strukturálních změn vyvinula EU právní předpisy, jež se restrukturalizací zabývají¹⁸ a poskytuje finanční pomoc prostřednictvím strukturálních fondů a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci. Komise kladně vyhodnotila první dvě žádosti adresované uvedenému fondu a požádala rozpočtový orgán o uvolnění nezbytných prostředků. Je však třeba více se snažit předvídat trendy strukturálních změn, lépe se na restrukturalizaci připravovat a zlepšit součinnost mezi jednotlivými oblastmi politik se zapojením všech zúčastněných subjektů.

*Prostřednictvím **iniciativy zaměřené na strukturální změnu** rozšíří Komise svou analytickou práci a bude působit jako prostředník výměny osvědčených postupů. První výroční zpráva o restrukturalizaci bude zveřejněna v polovině roku 2008. Sdělení Restrukturalizace a zaměstnanost¹⁹ z roku 2005 bude přezkoumáno, s cílem podpořit širší partnerství na evropské úrovni. Ve střednědobém výhledu je cílem iniciativy vybavit všechny dotčené subjekty lepšími informacemi o restrukturalizaci a řešení jejích důsledků. Zvážit by se mělo i to, jak v tomto kontextu co nejlépe využít fondy EU. Komise vyhodnotí, zda by měla do roku 2009 zrevizovat své pokyny pro státní podporu, které se týkají podpory na záchranu a restrukturalizaci.*

10. Jednou z hlavních strukturálních změn bylo ve vysoce vyspělých ekonomikách přesunutí zaměstnanosti do oblasti služeb. To by nemělo být stavěno na stejnou úroveň s úbytkem průmyslu. Odráží to prohlubující se mezinárodní dělbu práce a rozdělení dříve integrovaného vertikálního výrobního procesu. Následkem toho **jsou průmysl a služby neoddělitelně propojeny**. Cena, kvalita a produktivita některých odvětví služeb, zejména podnikových služeb náročných na vědomosti, bude mít vliv na konkurenceschopnost průmyslu. Na průmysl mají rovněž vliv například právní předpisy ovlivňující výkon odborných a dalších obchodních služeb, finančních služeb nebo ty, které ovlivňují maloobchod a distribuci. Konkurenceschopná síťová odvětví navíc zvyšují konkurenceschopnost průmyslu jako celku. Průmysl je dále jak uživatelem, tak poskytovatelem narůstající řady služeb spojených s inovativními technologiemi a výrobky.

***Iniciativa zaměřená na průmysl/služby** provede podrobné šetření a analýzu konkurenceschopnosti odvětví služeb a toho, jaký má dopad na konkurenceschopnost průmyslu a bude-li to nezbytné, provede rovněž další odvětvové sledování. Výsledkem by mělo*

¹⁸ Směrnice Rady 94/45/ES ze dne 22. září o zřízení evropské rady zaměstnanců nebo vytvoření postupu pro informování zaměstnanců a projednání se zaměstnanci v podnicích působících na území Společenství a skupinách podniků působících na území Společenství, směrnice Rady 98/59/ES ze dne 20. července 1998 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se hromadného propouštění a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/14/ES ze dne 11. března 2002, kterou se stanoví obecný rámec pro informování zaměstnanců a projednávání se zaměstnanci v Evropském společenství.

¹⁹ KOM(2005) 120

být určení všech překážek bránících zlepšení konkurenceschopnosti a stanovení možných selhání trhu, které by mohly ospravedlnit akce zaměřené na řešení konkrétních problémů v jednotlivých průmyslových odvětvích nebo v odvětví služeb.

V souladu se svou moderní politikou malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost²⁰ bude Komise i nadále zajišťovat, aby její iniciativy zaměřené na průmyslovou politiku braly v úvahu zájmy malých a středních podniků, jež hrají klíčovou roli při vytváření udržitelného růstu a tvorbě více a lepších pracovních míst.

3.3.2. Odvětvové iniciativy

Ukázalo se, že kromě horizontálních iniciativ se má svou cenu i strategie hloubkového pohledu na otázky specifické pro jednotlivá odvětví. Budou přijaty **dvě nové iniciativy** v oblasti zpracování potravin a elektrotechniky, což jsou rozsáhlá odvětví s velkým potenciálem pro vytváření růstu a pracovních míst.

Veškeré odvětvové iniciativy by měly vhodně využívat moderní nástroje rámcového programu pro výzkum, zejména technologické platformy a společné technologické iniciativy a jejich doporučení.

11. Po postupných reformách SZP, které nasměrovaly podporu místo na výrobky směrem k přímým platbám zemědělcům a zaměřily se na tržní orientaci a konkurenceschopnost, vstoupilo evropské **potravinářské odvětví** do přechodného období. V celosvětovém kontextu se toto přechodné období odehrává za situace, kdy ceny surovin jsou vysoké, existují omezení v přístupu ke klíčovým surovinám a vyvíjí se vnější obchodní politika v oblasti přístupu na trhy. Nízká produktivita práce, přetrvávající slabiny v oblasti inovací, měnící se preference spotřebitelů a právní předpisy, jejichž množství v posledních letech narostlo, protože bylo třeba řešit obavy spotřebitelů týkající se zdraví a životního prostředí – to vše jsou faktory, kterým musí toto průmyslové odvětví čelit. Harmonizované právní předpisy EU v oblasti potravin však nadále přispívají k bezpečnosti potravin a důvěře spotřebitelů v celé Unii a k rozvoji jejího zemědělsko-potravinářského odvětví.

*Cílenou **iniciativou** hodlá Komise řešit shora zmíněné výzvy a přetrvávající nedostatky inovací, zejména s ohledem na velké množství malých a středních podniků v tomto odvětví. Na základě analýzy konkurenceschopnosti a obsáhlých konzultací se zúčastněnými stranami v roce 2007 a vycházejíc z práce technologické platformy „jídlo pro život“ stanoví Komise ve sdělení v roce 2008 balíček opatření, která se mají provést. Tato opatření mohou zahrnovat strategii zaměřenou na zvýšení počtu výrobků s větší přidanou hodnotou, cílené využívání výsledků výzkumu, trvalé úsilí o inovaci v malých a středních podnicích (včetně otázek velkoobchodu a maloobchodu) a posílení mezinárodního rozměru, lepší přístup na trhy ve třetích zemích a v oprávněných případech snížení administrativní zátěže. Daná opatření doplní probíhající přezkum právních předpisů v oblasti potravin a iniciativy zaměřené na nové potraviny a na označování potravin, což značně zjednoduší právní rámec a sníží zátěž, kterou na úrovni EU podniky nesou*

²⁰ KOM(2005) 551.

12. **Elektrotechnika** hraje v ekonomice EU důležitou úlohu jakožto dodavatel polotovarů, kapitálových statků a spotřebního zboží. Toto odvětví čelí zvýšenému konkurenčnímu tlaku jak ze strany již zavedených, tak i nově se rozvíjejících ekonomik. Pro toto odvětví otázkami zásadní důležitosti padělání a ochrana práv k duševnímu vlastnictví.

***ELECTRA** je společná iniciativa Komise a tohoto průmyslového odvětví, zaměřená na určení hlavních konkurenčních výzev, kterým čelí evropský elektrotechnický průmysl v dlouhodobém horizontu a na vypracování případných doporučení pro posílení jeho konkurenceschopnosti v celosvětovém měřítku. Tato iniciativa prozkoumá potenciál pro uplatňování zásad zlepšování právní úpravy a příspěvky k diskusi o energetické účinnosti a koncepci rozhodujících trhů. Na základě jejich výsledků může Komise v roce 2008 navrhnout další akce.*

Navíc se **zintenzivní probíhající práce v řadě odvětví**, která nejenže čelí potřebě reagovat na rychlý vývoj v oblasti technologií a vědy, ale také překážkám, jež jim brání plně využít přínosů vnitřního trhu.

13. Pokud jde o **kosmický průmysl**, Komise a Evropská kosmická agentura (ESA) společně vypracovaly evropskou vesmírnou politiku²¹. Tuto politiku doprovázejí předběžné prvky evropského kosmického programu, jež by se měly rozvíjet, aby bylo dosaženo maximální komplementarity a transparentnosti všech vesmírných programů, čímž bude zajištěno co nejúčinnější využívání investic do kosmu v Evropě.

*Komise vyhodnotí, zda je na evropské úrovni nezbytná právní úprava, pokud jde o **kontrolu šíření satelitních údajů**, a zda jsou potřebné podpůrné normy. Komise rovněž zhodnotí, po konzultacích k zelené knize o aplikacích GALILEO²², do jaké míry by mohla právní úprava na evropské nebo vnitrostátní úrovni podpořit vývoj uvedených aplikací. Bude dále podporovat směřování k tržně orientovanému přístupu pro přidělování frekvencí, celoevropské přístupy k **využívání frekvencí** a bude jednat s členskými státy a mezinárodními partnery o možnostech, jak ještě zefektivnit právní předpisy týkající **kontroly vývozu**. Evropská kosmická agentura a Komise do konce roku 2008 navrhnou nové výzkumné a vývojové projekty zaměřené na **integrované vesmírné aplikace**, včetně integrace s pozemskými systémy. ESA připraví do roku 2008 návrhy na financování jejího dlouhodobého vesmírného vědeckého programu a navrhne nové činnosti v oblasti technologie, výzkumu a vývoje. Iniciativa „Globální monitoring životního prostředí a bezpečnost“ (GMES) bude poskytovat služby v oblasti životního prostředí, umožňující kontrolu důsledků klimatických změn a jejich sledování z vesmíru.*

14. Odvětví obranného průmyslu je v Evropě podřízeno mnoha různým vnitrostátním právním předpisům, což je situace, která zpomalila jeho vývoj v evropském měřítku, znevýhodňuje toto odvětví vůči mezinárodním konkurentům a špatně zhodnocuje peníze, vydané na **obranu a bezpečnost**. Záměrem Komise je posílit konkurenceschopnost evropské obranné technologické a průmyslové základny ve společném úsilí s Evropskou obrannou agenturou.

*Za tímto účelem se jedna z iniciativ zaměří na vytváření evropského trhu **obraných** zařízení, technologický rozvoj a rovněž na zlepšování celosvětové konkurenceschopnosti podniků vyrábějících obranná zařízení v EU. Komise připravuje rámcové sdělení, zabývající se otázkami průmyslu a trhu, směrnicí o zadávání zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti a*

²¹ KOM(2007) 212 v konečném znění.

²² Radionavigační systém Galileo bude v příštích letech po rozmístění soustavy 30 družic poskytovat navigační a lokalizační služby.

rovněž nařízení o přemísťování obranného zboží v rámci EU. Do roku 2009 se očekávají další výsledky: mapování evropské obranné technologické a průmyslové základny – příručka standardizace evropské obrany, s homogenním přístupem na úrovni EU

15. Komise dále soustavně vyvíjí jednu z iniciativ, která se zaměřuje na zvláštní výzvy spojené s **výzkumem v oblasti bezpečnosti**, a patřičně zohledňuje jeho úzkou vazbu na otázky obrany, kterými se zabývá např. výše uvedená směrnice o obraně a zadávání zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti.

*Ta předpokládá zřízení **evropského fóra pro výzkum a inovace v oblasti bezpečnosti**, jež by vytvořilo do konce roku 2009 společný **strategický plán výzkumu v oblasti bezpečnosti**. Zároveň posílí dialog mezi veřejným a soukromým sektorem na poli evropského výzkumu v oblasti bezpečnosti a zvýší transparentnost a koordinaci různých probíhajících programů a iniciativ.*

16. Evropskému **farmaceutickému odvětví** hrozí odklonění investic do výzkumu a vývoje léčivých přípravků do USA a také, ve stále větší míře, na Dálný východ. Schopnost Evropy účinně reagovat je omezována hlavně nedostatkem efektivního jednotného trhu s léčivými přípravky.

K řešení tohoto problému zvolila Komise dvojí přístup – modernizaci evropského právního rámce prostřednictvím přezkumu právních předpisů v oblasti léčivých přípravků a probíhající farmaceutické fórum, kde se přímo s členskými státy a klíčovými zúčastněnými subjekty řeší nejdůležitější otázky ovlivňující konkurenceschopnost, jako například stanovování cen a úhrady za platby. Aby propojila tyto různé součásti dohromady, zveřejní Komise do konce roku 2007 sdělení, ve kterém stanoví strategii a vizi budoucí konkurenceschopnosti tohoto klíčového odvětví. Základem bude veřejná konzultace, která má být zahájena v létě roku 2007.

17. Jako reakci na závazky uvedené ve sdělení o průmyslové politice z roku 2005 připravuje nyní Komise dvě sdělení specifická pro **průmyslové odvětví kovů a dřevozpracujícího a papírenského průmyslu** týkající se jejich konkurenceschopnosti.

4. ZÁVĚRY

V současné době funguje průmysl v relativně neškodném makroekonomickém prostředí, to však není žádný důvod k sebeuspokojení.

Činnosti popsané ve sdělení z roku 2005 napomohly vytvářet naši politiku, prospívající evropským průmyslovým odvětvím, a to jak malým a středním podnikům, tak i velkým společnostem. Ukázalo se, že integrovaný přístup je úspěšný a že má podporu Parlamentu a členských států. Je proto třeba přijmout závazek vůči stávající politické strategii a pokračovat v ní, což vyžaduje podporu vyvážené skupiny všech zúčastněných subjektů. V tomto rámci bude prioritou zavést politický rámec, umožňující průmyslu co nejlépe reagovat na globalizaci a změnu klimatu.

Příloha 1: stávající a plánované iniciativy

	Odvětví	ZNALOSTI				ZLEPŠOVÁNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY				ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ENERGIE ²⁾					OBCHOD				STRUKTURÁLNÍ ZMĚNA		ZVLÁŠTNOSTI ODVĚTVÍ	ODVĚTVOVÁ OPATŘENÍ 2005–2009				
		VaV Inovace	PDV – Podávání	Kvalifikace	Přístup MSP k finančním prostředkům	Administrativní zátěž – složitost odvětvových právních předpisů	Vnitřní trh	Zdraví a bezpečnost	Technické normy	Změna klimatu ⁶⁾	Odřady	Voda	Ozdušší	Intenzivní využívání energie ⁸⁾	Přístup k trhům	Přístup k surovinám	Namístení obchodu / subvence, dumping	Opatření regulace	Předvídání	Terceťizace ⁹⁾	2005	2006	2007	2008	2009	
Potravinařský průmysl a vědy o živé přírodě	Potravinářství, nápoje a tabák	x				x					x	x			x	x			x	x		Iniciativa zaměřená na potraviny →				
	Kosmetické prostředky	x					x	x						x				x		x						
	Léčivé přípravky	x	x	x	x		x	x						x				x		x		Farmaceutické fórum → Sdělení Pharma →				
	Biotechnologie	x	x		x	x		x											x	x ³⁾	Přezkum strategie pro vědy o živé přírodě a biotechnologii v polovině období →					
	Zdravotnické prostředky	x			x		x	x										x		x						
Strojírenský a systémový průmysl	IKT ⁴⁾	x	x	x	x	x			x					x					x		Pracovní skupina pro IKT →					
	Strojírenství	x	x		x		x ¹⁰⁾							x					x		Dialog v oblasti strojírenství →					
	Elektrotechnika	x	x	x	x		x ¹⁰⁾							x					x	x ⁶⁾	Elektra →					
	Motorová vozidla	x	x	x		x	x		x	x		x		x			x	x			Skupina na vysoké úrovni CARS 21 → Přezkum legislativy pro automobil průmysl →					
	Letecký a kosmonautika	x															x		x		Evropský kosmický program / GMES →					
	Obranný průmysl	x					x												x		Skupina na vysoké úrovni pro obranný průmysl Obranný balíček →					
	Stavba lodí	x	x	x													x		x	x ⁷⁾	Skupina na vysoké úrovni LeaderSHIP 2015 →					
Módní a náhrňákový průmysl	Textilní výrobky	x	x	x										x					x							
	Kůže a kožené zboží	x	x	x										x	x				x							
	Obuv	x	x	x										x					x							
	Nábytek	x	x	x										x					x							
Surovinový průmysl a meziproduktů	Těžba neenergetických surovin	x		x				x		x	x									x ⁸⁾						
	Neželezné kovy			x					x	x			x		x											
	Cement a vápno								x	x		x	x													
	Keramika		x						x	x		x	x	x		x			x							
	Sklo		x						x	x		x	x	x	x											
	Dřevo a výrobky z něj	x		x					x	x		x		x	x											
	Celulózořepárenství	x							x	x	x		x		x	x										
	Tiskařská a vydavatelská činnost	x		x						x	x	x	x					x	x							
	Ocel	x		x					x	x	x	x	x		x	x			x							
	Výrobky chemického, gumárenského a plastikařského průmyslu	x						x		x	x	x	x			x			x	x ⁹⁾	Skupina na vysoké úrovni pro chemikálie →					
	Stavebnictví	x		x		x	x	x	x		x									x						
HORIZONTÁLNÍ OPATŘENÍ 2005–2009	2005	Sledování výzkumu a vývoje				Kvalifikace	- nový program zjednodušování právních předpisů - zlepšení právní úpravy - snížení administrativní zátěže	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	2006	Uspokojení																								
	2007	Rozhodující trhy																								
	2008																									
	2009																									
Lisabonské reformní programy na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni																										

Lisabonské reformní programy na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni

V tabulce jsou u jednotlivých odvětví vyznačeny křížkem případy, kdy je danému problému v oblasti politik přisuzována nejvyšší priorita mezi mnoha relevantními problémy. Chybějící křížek tedy nemusí nutně znamenat, že příslušný problém není pro dané odvětví důležitý, pouze mu není přiřazena nejvyšší priorita.